

Интеркултурно образование и образователна интеграция ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ОТПАДАНЕТО *„Всеки ученик ще бъде отличник“*

Образованието е област, в която Център „Амалипе“ работи от самото си създаване и приносът на организацията не може да бъде оспорван. Основната кауза на Център „Амалипе“ е да превърне училището в място, където всяко дете може да намери себе си, място, където всяко дете да повярва, че може да бъде отличник, място, където да получи шанс да мечтае и да бъде човек!

Всяко дете може да бъде отличник!

“Ако накараш едно дете да повярва, че може да успее и искрено да се стреми към това, то ти си успял да намериш ключа към успеха в неговото развитие – оттам нататък никой и нищо не може да му попречи да го постигне.”

Това е основният подход, който Център Амалипе прилага в рамките на многогодишната програма за намаляване на отпадането от училище, реализирана с подкрепата първоначално на Фондация „Америка за България“, а в последствие на Фондация „Тръст за социална алтернатива“.

Цел на програмата

Цел на програмата е да подпомогне училищата, които работят с деца от уязвими общности (и не само) да подобрят цялостния облик на училището, да му помогнат да повиши качеството на образование за всички деца, да привлече родителите и да ги направи активен и пълноправен участник в училищния живот, и най-вече – да активизира учениците, да ги превърне в активни, мислещи млади хора и да ги мотивира да продължат образованието си в следващ етап.

Основен елемент от този подход е въвеждането на интеркултурно образование като средство за запазване и обновяване на културната идентичност на ромската общност, както и за взаимно опознаване и формиране на толерантност между децата от различни етноси.

Педагогическа концепция

Основната концепция на Програмата е, че отпадането е педагогически проблем и са нужни педагогически средства за преодоляването му: социалните дейности не са достатъчни, а само допълващи. Необходима е промяна в цялостната училищна среда: промяна в използваните педагогически методи, в учебните програми, в организацията на учебния процес, във взаимодействието с родителите. Интеркултурното и интерактивното образование е най-добрата педагогическа основа за преодоляването на отпадането.

Педагогическата концепция се основава на няколко принципа:

- **Всеки ученик може да бъде отличник.** Всеки ученик е добър в нещо. Представата за това, в какво е добър един ученик, може да е различна от това, което ние си представяме като “добър в...” Един ученик може да е добър по математика, но друг може да е добър в това да бъде лидер и да организира останалите, или да е добър в това да се ориентира в гората, или да е добър музикант. Нашият подход е: да открием тази област, в която

даденият ученик е добър; да му помогне да се превърне в отличник в тази област като доразвие своите знания и умения по приемлив за обществото начин; чрез това, в което е добър, да развие допълнителни знания и умения и в останалите области, които са заложили в учебните програми.

- **Поставяне на високи очаквания.** Всеки човек се стреми да постигне това, което се очаква от него. Много често развитието на ромските деца се предопределя от ниските очаквания, които околните (особено учителите) имат за тях. Следователно, за да постигат по-добри резултати децата и да се развиват постоянно, пред тях трябва да се поставят все по-нови и по-високи очаквания. На всяко едно дете трябва да се покаже, че то може да успява – от там нататък да му се поставят все по-високи цели и очаквания. Всяко дете трябва да се научи да вярва, че «Аз мога да...» и «Аз искам да...»

- **Училището може да бъде привлекателно за всяко дете!** За да бъде училището привлекателно е необходимо децата, техните родители и местната общност, от която са част, да припознават училището като „своя“ институция. За това е нужно от една страна те да намират нещо от своята култура в училище, училището да представлява

CENTER FOR INTERETHNIC DIALOGUE AND TOLERANCE AMALIPE

благоприятна среда за всяко едно дете, както и училището да бъде ангажирано с живота на местната общност. От друга страна е необходимо всички да виждат практическата полза от училището: учебните програми и целият учебен процес да покриват области, които дават умения за живота. („Non scholae, sed vitae discimus“ – „Не за училището, а за живота учим“)

• **Училището може да бъде добре функционираща система.** Добре организираното училище е най-сигурната гаранция за привличането, задържането и успеха на учениците. Добре организираното училище умее да приобщава и овластява родителите, има ресурси да предлага по-широк спектър от образователни възможности извън едносменното обучение в клас и прилага модерни педагогически методи на работа (вкл. интеркултурно и интерактивно образование).

Основни дейности по програмата

Един от основните подходи, използван в рамките на програмата, е „училища споделят с училища“, т.е. използване на опита, натрупан до момента от училищата, работещи успешно за намаляване на отпадането на ромските деца от училище. Моделът на програма „Всеки ученик ще бъде отличник“ е съвкупност от няколко елемента, които функционират в училищата от Мрежата, за да въздействат на всички страни, имащи отношение към проблема с ранното отпадане на ромски ученици от образователната система.

• **Създаване на професионална директорска общност за интеркултурно образование**

• **Обучение на учителите за ефективна работа в мултикултурна среда.**

• **Въвеждане на интеркултурно образование:** чрез часове по „Фолклор на етносите – ромски фолклор“, Създаването на клуб „Фолклор на етносите – ромски фолклор“ е сред основните елементи на програма „Всеки ученик ще бъде отличник“. Дейността на клуба е насочена към повишаване на мотивацията на ромските ученици за образование, разгръщане на потенциала на всяко дете в собствените му възможности и създаване на връзка и взаимодействие между ученици – учители – родители. Темите включват разнообразни материали за бита и културата на различните етнически групи и общото между тях, организиране на кампании за преодоляване на негативни стереотипи, както и методи за превръщане на училището в атрактивно място за приятелство, толерантност и споделяне. Център Амалипе има специално разработена обучителна програма и провежда обучения за учители, които желаят да преподават Фолклор на етносите – ромски фолклор в българските училища. Програмата за обучение по Фолклор на етносите – ромски фолклор е подкрепена с образователни материали (помагала и учебни тетрадки), достъпни в електронен вариант на сайта на Център Амалипе и с възможност за закупуване на хартиен носител.

• **Академия за дигитално интеркултурно образование.** През месец ноември 2020г. ЦМЕДТ „Амалипе“ стартира Академия за дигитално интеркултурно образование. С това целим да насърчим учителите от Мрежата да изработват дигитално учебно съдържание по интеркултурно образование, а училищата - да пилотират разнообразни форми на дигитално интеркултурно образование. Така се запълва ниша, която липсва в съвременното дигитално образование. Уроците са три вида: а) уроци, свързани с историята, културата и бита на ромската общност вкл. уроци по помагалата за Фолклор на етносите – ромски фолклор, създадени от Център Амалипе; б) уроци, насочени към по-добро усвояване на българския език от деца билингви; в) интеркултурни уроци по общообразователните предмети;

• **Дейности за овластяване и ангажиране на родителите:** създаване на активен родителски клуб и включване и на родители от ромски произход с цел ангажиране на родителите в решаването

на проблеми, свързани с децата, застрашени от отпадане; организиране на общностни дискусии/ родителски лектории и «училище за родители» по наболели проблеми.

• **Създаване на ученически парламент – с ученици от смесен етнически състав (там, където е възможно), с цел активно включване на учениците в училищния живот;** ангажирането и овластяването им за вземане на решения, касаещи техния престой в училище; подкрепа за застрашените от отпадане ученици; Всяка година Център Амалипе организира Лидерска академия, която събира на едно място представителите на ученическите парламенти/ съвети, за да се учат и забавляват заедно.

• **Ученици - наставници:** чрез тази практика ученици, които са постигнали добри резултати в училище, се включват като ментори/наставници на ученици, които имат проблем с отпадането (лош успех, безпричинни отсъствия по различни причини, проблеми с други ученици, ранни бракове и др.). В елемента ученици-наставници, Център Амалипе прилага модела връстници обучават връстници, за да дадем възможност да децата да изградят доверителни отношения по между си и да си помагат взаимно. Учениците наставници са ученици, които са готови доброволно да споделят своите знания и опит с други ученици, които имат нужда от помощ и подкрепа, за да се справят с предизвикателствата в училище. През учебната 2020/2021 година, успяхме да реализираме Лидерската академия за развитие на капаците на учениците наставници. Проведохме 6 изключително интересни, полезни и емоционални уебинара, в които се включиха 340 младежи от цялата страна. Тези младежи изиграха главната роля по време на ОРЕС, помагайки на свои връстници да се научат да работят с устройствата и платформите, необходими за успешно включване в образователния процес. Само по време на извънредното положение, учениците наставници са подкрепили над 1000 свои връстници.

• **Подкрепа за образователните медиатори.** Един елемент, който доказва своята ефективност и продуктивност пред предизвикателството ОРЕС. Образователните медиатори са посредници между училището като институция и общността, с всички нейни характерни особености и предизвикателства. Те са верни помощници на учителите и учениците, създавайки помежду им връзка, която носи ползи за всички страни. През изминалата учебна година, образователните медиатори бяха на първа линия, осигурявайки материали на децата, лишени от възможността да се включат в ОРЕС поради независещи от тях причини. Този елемент е прилаган в почти всички училища от мрежата и броят на образователните медиатори нараства с всяка следваща учебна година.

Трайна тенденция е и увеличаването на броя на образователните медиатори, които продължават образованието си във ВУЗ с мотивация и амбиция да бъдат педагогически специалисти и да обучават децата.

“Всеки ученик ще бъде отличник”

Център Амалипе подкрепя образователните медиатори в цялата страна, без значение дали институцията, към която принадлежат, е част от мрежата „Всеки ученик ще бъде отличник“, създавайки Мрежа на образователните медиатори. В рамките на мрежата се провеждат обучения за повишаване на уменията за работа в мултикултурна среда, както и застъпничество пред институциите за утвърждаване на образователните медиатори като част от непедагогическия персонал на образователните институции.

Ние насърчаваме и подкрепяме образователните медиатори да продължат образованието си !

• **Индивидуална работа със застрашените от отпадане**

Всеки от тези елементи, дава възможност на представителите на училищната общност да развиват своя личен потенциал, да се изявяват, да повишат мотивацията си за учене и успешно да се адаптират в света на образованието, за да повярват, че всяко дете може да бъде отличник.

Мрежата „Всеки ученик ще бъде отличник“

Мрежата е общност, съставена от училища, които споделят ценностите и идеите на програмата. Участието в нея е напълно доброволно. За нас е важно, училищата, с които работим да споделят идеологията и да следват принципите на модела, а именно да вярват, че всяко дете може да бъде отличник и да прилагат елементите на програмата.

През последните десет години Мрежата „Всеки ученик ще бъде отличник“ развива училищата, участващи в нея, като ги подпомага за превенция на отпадането от училище, разрешаване на проблема с големия брой отсъствия, ниския успех в училище, относително малкия процент роми, продължаващи своето образование в средни училища (гимназии) и завършващи средно образование, неучастието на ромски родители в училищния живот и в училищните структури на управление, ранните бракове и др. Мрежата се превърна в един от най-активните участници в процеса на повишаване на качеството на образование и постигането на пълен обхват както в основното, така и в средното образование.

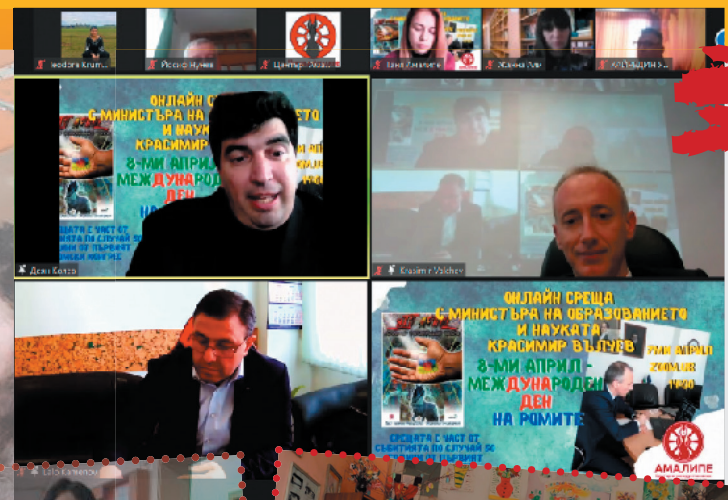
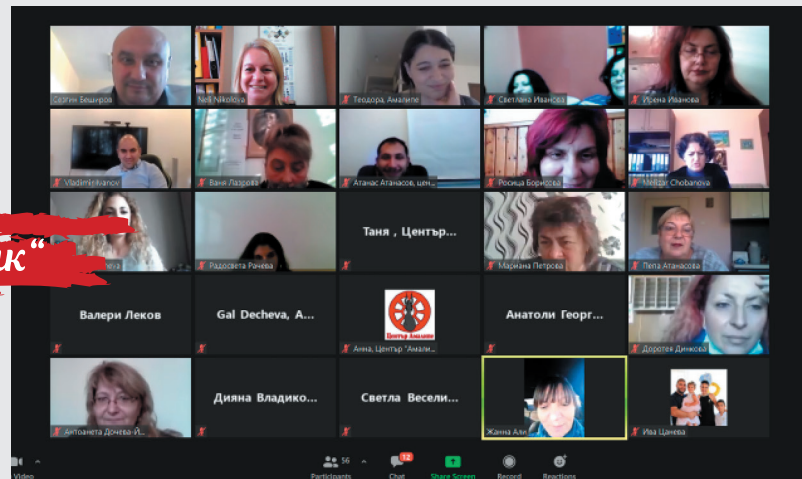
Мрежата обединява близо **300 училища**. Обхвата на програмата е на територията на цялата страна.

Тенденцията през последните няколко години е в мрежата да се включват училища, с различен състав, както и професионални гимназии, където процента на ромските ученици е нисък, но педагогическите специалисти имат интерес и мотивация да повишат компетенциите си за работа в мултикултурна среда.

Ролята на мрежата “Всеки ученик ще бъде отличник”

Много от осъществените промени в националните образователни политики бяха предложени от Център Амалипе и мрежата «Всеки ученик ще бъде отличник». Такива са например:

- Антисегрегационни текстове в ЗПУО
- Предоставянето на средства за работа с уязвими групи, вкл. за средношколци
- Увеличение на средствата за работа с уязвими групи, вкл. за средношколците
- Възможността средства за работа с уязвими групи да бъдат делегирани на неправителствени организации;
- Разширяването на обхвата на безплатния транспорт в средна степен
- Включването на училищата и детските градини, участващи в интегрираните общински проекти, и в проект Подкрепа за успех: така 68 училища и хиляди деца и ученици получиха нови възможности
- Нашето активно застъпничество подпомогна въвеждането на безплатна детска градина за най-бедните семейства (съвместно с ТСА, Свет без граници, Сдружение Нов път), заделянето на национален ресурс за образователна инфраструктура и част от другите важни образователни промени.

МРЕЖАТА „ВСЕКИ УЧЕНИК ЩЕ БЪДЕ ОТЛИЧНИК“ ПРЕЗ 2020- 2021

270
училища

50 457 ученици

роми/ нероми

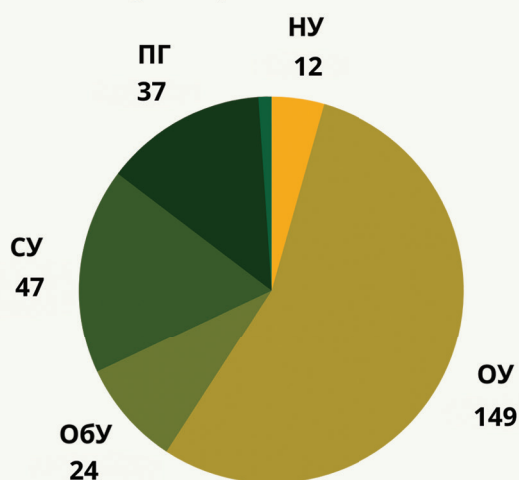
VIII – XII клас

I – VII клас

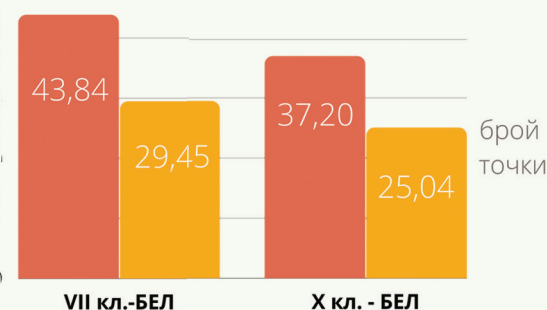
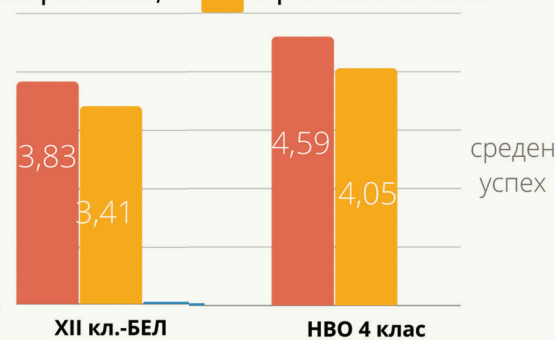

Видове училища:

Резултати ДЗИ// НВО 2021:

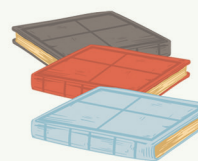
■ общо за страната; ■ мрежа Амалипе

137 | **1228**
родителски | родители
клуба | от тях роми

846

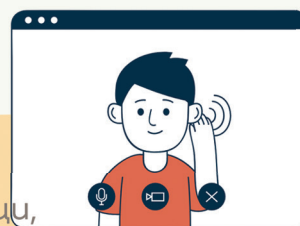
224

подпомогнати
образователни
медиатори

792

ученици
наставници,
които се
включиха в
вебинара

8

1000
устройства

1700
достигнати
ученици